

Inquart bevel ontvangen, de OT aan bedstellen, dekens, handdoeken, pannen en bestek te helpen; hij had het zich toen gemakkelijk gemaakt en de OT naar de *Wehrmacht* verwezen. De *Wehrmacht* had geholpen en was daarmee haar eigen voorraden kwijtgeraakt. In de herfst van '42 nu kwam de intendance van de *Wehrmacht* tot de conclusie dat die voorraden met spoed opnieuw gevormd moesten worden en dat bovendien de in Nederland blijvende alsmede de voor het Oostelijk front aangewezen eenheden beter uitgerust moesten worden. Het gevolg was dat *Wehrmachtbefehlshaber* Christiansen aan Seyss-Inquart de eis stelde dat deze niet minder dan 600 000 dekens, 400 000 handdoeken en 200 000 stuks bestek voor hem zou bijebrengen samen met 10 000 bedstellen en 10 000 pannen. Seyss-Inquart achtte deze cijfers veel te hoog; zij werden verlaagd – wij weten niet, tot welk niveau. Hoe dat zij, begin januari '43 kreeg Hirschfeld namens Seyss-Inquart te horen dat hij binnen veertien dagen 'dekens, beddelakens, matrassen etc.' bij de burgerbevolking moest laten vorderen. 'Ik heb dit', zo schreef Hirschfeld in oktober '45 in een stuk, getiteld 'Verzet tegen maatregelen van de vijand',

'pertinent geweigerd en tevens ernstig gewaarschuwd dat deze vordering ook niet van Duitse zijde zou mogen geschieden. De volgende dag vroeg men mij of dit mijn laatste woord was en of ik bereid was, de consequentie van mijn weigering te aanvaarden. Ik antwoordde dat dit mijn laatste woord was en dat ik de consequenties daarvan zou aanvaarden. Weldra bleek dat men van de vordering afzag en dit ook niet zou laten doen door Duitse instanties.'¹

Was dit 'verzet'? Dat gaat ons te ver. Hirschfeld wilde een actie voorkomen die naar zijn stellige mening de belangen zowel van de Nederlanders als van de Duitsers zou schaden: hij zag dat veel scherper in dan de officieren van *Wehrmacht* en *Rüstungsinspektion* en de ambtenaren van het *Reichskommissariat* – en Seyss-Inquart stelde hem in het gelijk. Dat viel Seyss-Inquart bijzonder gemakkelijk. Hirschfeld had namelijk (hij vermeldt dat niet in het in oktober '45 geschreven stuk) onmiddellijk overleg gepleegd met Hey en diens staf. 'Hem is toen gebleken', aldus, later in januari, de notulen van het college van secretarissen-generaal, 'dat door hen uit de handelsvoorraden aan de Duitse autoriteiten een aanbod zou kunnen worden gedaan dat niet heel veel afwijkt van de hoeveelheden die door de Weermacht worden geëist.'² Het 'aanbod' werd aanvaard (de 'vordering' kon dus vervallen)

¹ H. M. Hirschfeld: 'Verzet tegen maatregelen van de vijand' (12 okt. 1945), p. 3 (Doc I-702, a-7). ² Csg: Notulen, 21 jan. 1943.